

KANTONALNA
PRIVREDNA
KOMORA TUZLA

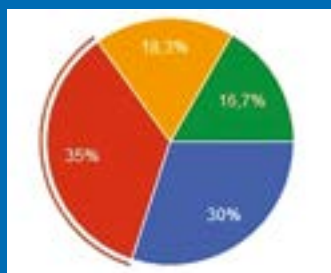
BROJ 1 i 2/19,
januar/februar
2019. godine

KOMORSKI INFORMATOR

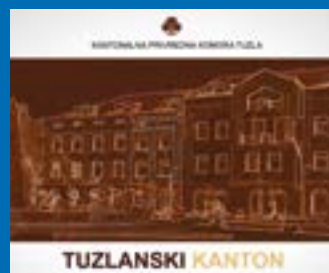
KOMORA TUZLA NA SAJMU
TURIZMA U BEOGRADU

INFORMACIJA O
OČEKIVANJIMA POSLOVNOG
SEKTORA U 2019. GODINI

„SO, JOD I ZDRAVLJE“

„NAŠ PROIZVOD“

Komorski informator Uvod

Poštovani čitaoci!

Komorski informator za januar i februar 2019. godine, uz informacije o firmama članicama, sajamskim aktivnostima, uclanjenjima u Komoru, donosi i aktivnosti direktno vezane za rad Komore.

Veliki je odjek bio Informacije o očekivanjima poslovnog sektora u 2019. godini, ankete koju je među privrednicima realizovala Komora. Odjek veliki kako u onom poslovnom, privrednom miljeu, prije svega vezanom za komorsko članstvo, tako i u medijskom prostoru, gdje je danima ova Informacija uživala veliku pažnju.

Kantonalna privredna komora Tuzla je na svojoj web stranici plasirala uslugu „Naš proizvod“, katalog proizvoda i usluga Tuzlanskog kantona, a u cilju promovisanja domaćih proizvođača i proizvoda. Za očekivati je pozitivne rezultate i ove aktivnosti kojoj možemo dodati i vijest o održavanju redovne godišnje konferencije za medije, a koju također donosi ovaj broj komorskog glasila.

Komora je bila domaćin predavljanja projekta "EU4Business" koji provodi UNDP a koji je podijeljen u četiri segmenta, za izvozno-orijentisani sektor, turizam, poljoprivredu i poduzetništvo. Ovaj događaj je okupio veliki broj predstavnika firmi članica Komore a i onih za koje se nadamo da će prepoznati značaj uclanjenja i pristupiti članstvu. Održan je i redovni sastanak članova Odbora Udruženja za trgovinu, turizam i ugostiteljstvo. Obavljene su pripreme za nastup na Sajmu turizma u Beogradu, po prvi put Komora predstavlja svoje članice na ovoj značajnoj sajamskom manifestaciji.

Kada je riječ o sajmovima, značajno je reći da se ulazi u period u kom će komora imati priličan broj sajamskih nastupa i aktivnosti. Pomenimo da se priprema sajam "Viroexpo" u Virovitici na kojem, nažalost neće biti Komore ove godine nakon niza od desetak godina, ali su poduzete aktivnosti i pokušaji u posredovanju kod samostalnom predavljanju naših firmi. Dolazi sajam u Gračanici – "GrapoExpo", pa "List" u Lukavcu, Sajam privrede u Mostaru, sajam građevinarstva „SEEBBE“ u Beogradu, Sajam poljoprivrede u Novom Sadu, pa će u Sarajevu biti održana "Energa"...

Vašoj pažnji, uz sve pomenuto, preporučujemo i tekst na stranici br. 16 u kojem naši privrednici, predstavnici firmi članica Komore, iznose stavove o tome, da li je realno očekivati povećanje minimalne satnice.

Pred vama je Komorski informator za januar/februar...

Dino Kalesić
gl. i odg. urednik

KANTONALNA
PRIVREDNA
KOMORA TUZLA

Komorski informator Sadržaj

KANTONALNA PRIVREDNA KOMORA TUZLA

**KOMORSKI INFORMATOR
BROJ 1 i 2/19,**
januar/februar
2019. godine

IZDAVAČKI SAVJET:

1. Nedret Kikanović, član
2. Mirsad Kukić, član
3. Bajazit Jašarević, član
4. Suad Selimović, član
5. Nurudin Žunić

REDAKCIJSKI KOLEGIJ:

1. Nedret Kikanović, član
2. Almir Mešić, član
3. Nurudin Žunić, član
4. Suad Selimović, član

IZDAVAČ:

Kantonalna privredna
komora Tuzla

GL. I ODGOVORNI UREDNIK:

Dino Kalesić

TEHNIČKA PRIPREMA, REPRO I ŠTAMPA:

GRIN d.o.o. Gračanica

ZA ŠTAMPARIJU:

Adnan Imerović, direktor

TIRAŽ:

500 primjeraka.

ADRESA:

Trg slobode bb
e-mail: kpktz.ba@bih.net.ba
<http://www.kpktz.ba>

	Informacija o očekivanjima poslovnog sektora u 2019. godini	4 i 5
	„Naš proizvod“	6
	Predstavljen projekat "EU4Business"	7
	Održana prva sjednica Odbora Udruženja	8
	Na kanalu otpadnih voda u GIKIL-u tri nova filtera	9
	Fabrika cementa Lukavac optimizira proizvodne kapacitete	9
	Novi investicijski planovi Sisecam Sode	10
	Osnovano Udruženje operatera sistema FBiH	11
	„So, jod i zdravlje“	12
	Tešanjski AS Holding želi 100-postotno vlasništvo u tuzlanskoj Solani	13
	Komora Tuzla na Sajmu turizma u Beogradu	14
	Najava sajmova	15 i 16
	Da li je realno očekivati povećanje minimalne satnice?	18

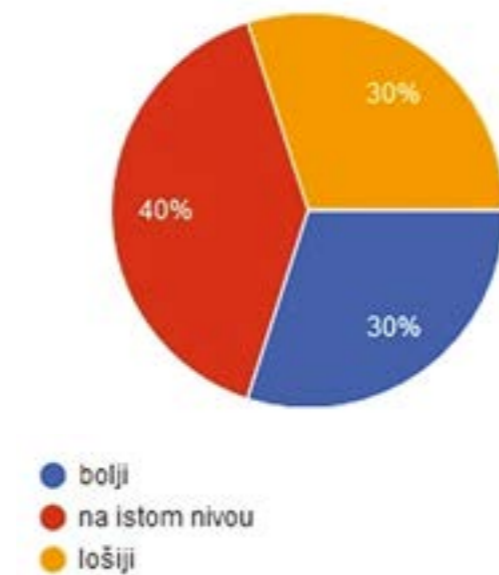
Anketiranje privrednih subjekata...

Informacija o očekivanjima poslovnog sektora u 2019. godini

Anketirano je 60 preduzeća, različitih veličina, sa cijelog područja Tuzlanskog kantona

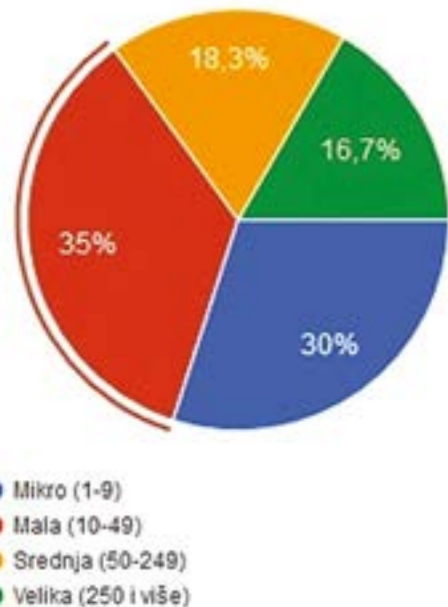
Kantonalna privredna komora Tuzla je u decembru izvršila anketiranje privrednih subjekata o poslovnim očekivanjima u 2019. godini, po uzoru na ankete koje rade komore zemalja u okruženju. Ova aktivnost će nam na temelju iskustva poduzetnika omogućiti predviđanje poslovnih ciklusa u privredi te određivanja pravca rada u 2019. godini. Poslovna očekivanja rađena su po uzoru na istraživanja koja provodi Eurochambre – Udruženje privrednih komora Evrope, te je planiramo uvesti u našu redovnu praksu dva puta godišnje. Cilj ankete je skrenuti pažnju, odnosno pravovremeno upozoriti nadležne institucije i javnost na kratkoročne promjene trendova u privredi i nadolazeće izazove, odnosno ograničavajuće faktore s kojim se privrednici susreću u poslovanju. Anketa je uključivala nekoliko kratkih pitanja o predviđanju ključnih pokazatelja poslovanja poput prihoda, ulaganja, broja zaposlenih, predviđanja općih uslova poslovanja te najvećih izazova, odnosno ograničavajućih faktora. Anketa je uključivala i nekoliko pitanja koja se odnose na aktivnosti komore s ciljem da dobijemo preciznije informacije o vrstama usluga za koje privrednici imaju najviše interesa. Anketirano je 60 preduzeća, različitih veličina, sa cijelog područja Tuzlanskog kantona, od čega je većina bila iz proizvodnog sektora, ali su učešće uzele i firme koje se bave trgovinom i uslugama, rudarstvom i građevinarstvom.

ostati na istom nivou.

Prema rezultatima ankete, u 45% firmi se očekuje povećanje ukupnih prihoda u narednih 6 mjeseci. Među ispitanim firmama, 50% nisu izvoznici, dok firme izvoznici imaju izrazito pozitivna očekivanja kada je u pitanju prihod sa inostranog tržišta. Njih 56,7% je izjavilo da očekuju veći prihod sa inostranog tržišta nego što je trenutno stanje, 33,3% je izjavilo da ne očekuju promjenu prihoda, dok ih je tek 10% u kojima se očekuje smanjenje prihoda sa inostranog tržišta. Kada su u pitanju investicije, 48,3% ispitanika ne očekuje investicije u idućih 6 mjeseci, 31,7% očekuju veće investicije u odnosu na sadašnje stanje, dok 20% očekuje da će im investicije u narednom periodu biti manje. Većina ispitanih očekuje da će im broj zaposlenih ostati na istom nivou (53,3%). U 19 firmi ili 31,7% očekuju da će u narednih šest mjeseci doći do povećanja broja radnika dok se u 15% firmi očekuje da će smanjiti broj radnika u odnosu na trenutno stanje.

Na pitanje o procjeni uticaja različitih faktora na njihovo poslovanje u narednih 6 mjeseci, privrednici su kao najnegativnije ocijenili cijene energije i sirovina te dostupnost radne snage, a slijede porezni sistem i javna uprava. Čak 63% ispitanika je izjavilo da očekuje negativan ili znatno negativan uticaj cijene energije i sirovina na poslovanje u narednih 6 mjeseci. Prilikom ocjene utjecaja dostupnosti radne snage, 48,4% ispitanih je ocijenilo da će ovaj faktor uticati negativnije ili znatno negativnije na njihovo poslovanje u odnosu na trenutno stanje. 35% ispitanih ne očekuje utjecaj ovog faktora na poslovanje, dok 16,7% smatra da će dostupnost radne snage

Predstavnik preduzeća smo zamolili da iznesu svoja očekivanja o uvjetima poslovanja u narednih šest mjeseci i 40% ispitanika je izjavilo da očekuju da će opći uvjeti poslovanja

imati pozitivan utjecaj na njihovo poslovanje u narednih šest mjeseci. Negativan uticaj na poslovanje, ispitanici privrednici očekuju još i od poreznog sistema pa 41,7% ispitanika ocjenjuje da će porezni sistem u narednih šest mjeseci negativnije uticati na njihovo poslovanje nego do sada. Promjene ovog faktora ne očekuje 50% ispitanih, dok tek 8,3% ispitanih očekuje da će porezni sistem uticati pozitivnije na njihovo poslovanje u narednom periodu. Kada su u pitanju ostali faktori, većina ispitanika očekuje da će potražnja kako na domaćem, tako i na inostranom tržištu biti ista ili pozitivnija u odnosu na sadašnje stanje, pa tako 38,3% ispitanika očekuje da će potražnja na domaćem tržištu uticati pozitivnije na njihovo poslovanje nego što je trenutno. Da se ovaj faktor neće mijenjati smatra 43,3% ispitanika, dok 18,5% ispitanika očekuje negativan uticaj ovog faktora na njihovo poslovanje. Na pitanje o uticaju inostrane potražnje, 41,7% ispitanih očekuje da će ovaj faktor pozitivno uticati na njihovo poslovanje, 46,7% očekuje da će inostrana tražnja ostati na istom nivou, dok 11,7% ispitanika ocjenjuje da će inostrana potražnja biti lošija u odnosu na trenutno stanje. Većina ispitanih ne očekuje da će doći do značajnijih promjena valutnog kursa, pristupa finansiranju, javne uprave i pravosuđa i pravne sigurnosti koji bi imali veći uticaj na njihovo poslovanje. Sveukupno gledano, privrednici ne očekuju značajnije promjene u poslovanju u narednom periodu. S jedne strane se to može uzeti kao dobar pokazatelj da je stanje u privredi stabilno u blago pozitivnom trendu, ali s druge strane upućuje na to da poduzetnici ne očekuju ozbiljnije reforme niti poboljšanje poslovne klime. Ne očekuju se značajnije promjene po pitanju općih uvjeta poslovanja i investicija, a optimizam po pitanju prihoda temelji se na rastu domaće i inozemne potražnje. Upravni odbor Kantonalne privredne komore Tuzla je razmatrao rezultate ove ankete te su se složili da ona treba biti osnova za donošenje mjera i aktivnosti djelovanja izvršne i zakonodavne vlasti te su s tim u vezi predložene sljedeće mjere kao inicijativa i preporuka nadležnim organima i institucijama vlasti Tuzlanskog kantona. Istaknuto je da za Tuzlanski kanton prioritet mora biti zaustavljanje trenda odlaska ljudi i očuvanje postojećih i otvaranje novih radnih mjesta, posebno u realnom sektoru. Poremećaji na tržištu rada direktno i indirektno onemogućavaju punjenje budžeta i fondova, stvaraju socijalnu nestabilnost i produbljuju siromaštvo. Stvaranje adekvatnog poslovnog okruženja i rasterećenje privrede je jedini način da se sačuvaju postojeći privredni subjekti i privuku nove investicije. Pri tome poseban značaj treba dati izvozno orjentisanim, proizvodnim preduzećima.

1. Pokrenuti inicijativu prema Federalnoj vlasti za smanjenje doprinosa za radnike.

Doprinosi su trenutno među najvećim u Evropi (72%) i značajno opterećuju i guše privrednu aktivnost. S obzirom na aktuelne trendove na tržištu rada, koji se odnose na masovan odlazak radne snage, smanjenje doprinosa bi poslodavcima dalo prostora da podignu cijenu rada na tržištu i na taj način zaustave ovaj negativni trend kao i omogući novo zapošljavanje. S obzirom na izrazito visoke obaveze koje poslodavac plaća, nerijetko se odustaje od novog zapošljavanja, a osim toga, podstiče se rad na crno i odbijaju investitori koji odlaze u države okruženja koje imaju povoljnije uslove zapošljavanja. Smanjenjem

doprinosu bi kratkoročno pao priliv sredstava u fondove, ali u srednjem i dugom roku podstakli bi se poslodavci da prijave neprijavljene radnike, otvorila bi se nova radna mjesta i privukli investitori u Federaciju, što bi povećalo priliv sredstava u fondove.

2. Uspostavljanje efikasnog sistema podsticaja u Tuzlanskom kantonu

Neophodno je objediniti i staviti u realizaciju sva sredstva na nivou Kantona koja imaju namjenu podsticaja, razvoja i potpore u jedinstven fond ili jedinstven nadzor kako bi njihova dodjela i implementacija imale punu svrhu i realno pomogla razvoju i zapošljavanju.

3. Subvencioniranje zapošljavanja

Nezaposlenost u Tuzlanskom kantonu je izrazito visoka što predstavlja veliki teret za privredu i fondove. S druge strane, prisutan je trend masovnog trajnog odlaska radnosposobnog stanovništva iz TK i BiH, te se neke privredne djelatnosti već sada suočavaju s problemom pronalaska radnika za svoje potrebe. Zbog toga je neophodno uspostaviti efikasan mehanizam koji će obezbijediti transparentno i efikasno subvencioniranje stvarnog zapošljavanja novih radnika. S obzirom na strukturu nezaposlenih, gdje je najviše nekvalifikovanih i niskokvalifikovanih kadrova, potrebno je potaknuti prekvalifikaciju i dokvalifikaciju nezaposlenih kroz grantove ili namjenske kreditne linije.

4. Svođenje svih obaveza Fondova i Zavoda prema privrednim subjektima na mjesečni nivo (refundacije porodiljskog bolovanja, bolovanja preko 42 dana) pošto se trenutno po tim osnovima duguje i po godinu i po dana.

Omogućiti kompenzaciju obaveza između privrednih subjekata i državnih institucija i fondova, posebno Zavoda zdravstvenog osiguranja, s obzirom na visoka potraživanja i obaveze koje međusobno imaju. Mogućnost kompenzacije bi rasteretila obaveza i privredne subjekte i fondove, povećala likvidnost i sačuvala radna mjesta, posebno ženske populacije pošto spora naplata refundacija porodiljskog bolovanja privrednicima stvara velike finansijske troškove (posebno u tekstilnoj industriji) te izbjegavaju zapošljavati žene mlade životne dobi koje planiraju formirati svoju porodicu.

Kantonalna privredna komora Tuzla je spremna da u saradnji sa resornim institucijama, da svoj maksimalni doprinos realizaciji ovih mjera, u cilju stvaranja privrednog okruženja koje će doprinositi razvoju Tuzlanskog kantona.

Pripremila: Edina Kurtić
Rukovodilac Sektora Udruženja KPK Tuzla

Novi proizvod Komore Tuzla...

„Naš proizvod“

Promocija domaćih proizvođača i proizvoda

Kantonalna privredna komora Tuzla je na svojoj web stranici plasirala uslugu „Naš proizvod“, katalog proizvoda i usluga Tuzlanskog kantona, a u cilju promoviranja domaćih proizvođača i proizvoda. Katalogom želimo ostvariti povećanje udjela proizvoda Tuzlanskog kantona na tržištu BiH i regiona, te posebno povećati udio malih i srednjih preduzeća poštujući pri tome načela slobode kretanja roba i usluga. Pozivamo Vas da potpuno besplatno unesete svoje proizvode i usluge u katalog putem linka: <http://www.kpktz.ba/oglas/dodaj-oglas.htm>

te na taj način doprinesete razvoju ove usluge i poboljšate vidljivost svoje firme. Za dodatne informacije o ovoj kao i svim ostalim uslugama Kantonalne privredne komore Tuzla, budite slobodni da nas kontaktirate.

Redovno druženje sa predstavnicima medija...

Godišnja konferencija za novinare

Sumiran rad u 2018. godini - KPK Tuzla dobila 14 novih članica

Predstavnici Kantonalne privredne komore Tuzla sumirali su rezultate rada tokom ove godine. U 2018. godini Kantonalna privredna komora je dobila 14 novih članica. Uključile su se u rad granskih udruženja i izjavile spremnost za učešće na sajamskim manifestacijama. Nastavljeno je izdavanje ATA karneta u Uredu Vanjskotrgovinske komore BiH u Tuzli pri Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla. ATA karnet je jednostavan i jedinstven međunarodni carinski dokument, koji omogućava privremeni uvoz bez popunjavanja nacionalnih carinskih isprava, plaćanja carine ili polaganja depozita, što inače slijedi u redovnom postupku za privremeni izvoz, odnosno uvoz. U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla priželjkuju rasterećenje privrede, kako bi BiH ostala konkurentna na evropskom i svjetskom tržištu što bi omogućilo nova zapošljavanja i povećavanje plata. To je jedno od rješenja i smjer kojim treba ići u cilju

sprečavanja odliva radne snage, rečeno je na prijemu koji je organizovan u povodu predstavljanja rezultata rada Komore u ovoj godini.

Nova članica Komore...

“iDoor” Tuzla

iDoor firma osnovana je 2018. godine u Tuzli. Primarna djelatnost je prodaja i ugradnja slijedećih vrsta vrata: protuprovalna (sigurnosna, blinda) vrata, protupožarna vrata, sobna vrata i hotelska vrata. Pored vrata, ponuda uključuje pametne brave, pametne špijunke, te instalacije za pametni dom. U svrhu što kvalitetnijeg djelovanja, povezali smo se direktno sa proizvođačima pomenutih proizvoda, tako da možemo realizovati apsolutno sve želje naših kupaca (boje, dimenzije i dr.). Djelujemo na području Tuzlanskog Kantona, odnosno sjevero-istočne Bosne. Pored mogućnosti dizajniranja vrata po želji kupca, u sve cijene uračunate su sljedeće usluge: dostava, demontaža starih vrata, ugradnja novih, završna obrada zidova, te garancija u trajanju od 2 do 5 godina (u zavisnosti od proizvoda). Nalazimo se u tuzlanskom naselju Slatina, u ulici Albina Herljevića 21 (do salona “Gorenje”, odnosno poslovnice “Em-Oniks”). Prateći trendove nastojimo iskazati poštovanje prema našim kupcima, cijeneći njihovo dragocjeno vrijeme isporučujemo povratne informacije u najkraćem vremenskom roku, bilo putem telefona (035 210 100, 061 015 525, 062 633 363) ili maila (info@idoor.ba, adis@idoor.ba, amer@idoor.ba). Za više informacija posjetite našu zvaničnu web stranicu: www.idoor.ba, te svakako ostanite u toku kada je naše poslovanje u pitanju i putem društvenih mreža kao što su: Twitter (@iDoorBa), Instagram (@iDoorBa) i LinkedIn (@iDoorBa), poručuju iz firme “iDoor” Tuzla, nove članice Kantonalne privredne komore Tuzla.

D.K.

Iz Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju...

Predstavljen projekat “EU4Business”

Mogućnost apliciranja za sredstva EU

Poljoprivrednici u Bosni i Hercegovini koji se konstantno suočavaju sa brojnim problemima i neisplatom poticaja na vrijeme, sada će biti u prilici aplicirati na sredstva Evropske unije, u okviru projekta “EU4Business” koji provodi UNDP. Javni poziv za aplikacije je otvoren 1. februara a projekat je predstavljen i poljoprivrednicima okupljenim u Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla.

Projekat “EU4Business” koji provodi UNDP podijeljen je u četiri segmenta, za izvozno-orjentisani sektor, turizam, poljoprivredu i poduzetništvo. U okviru poljoprivrede planirana su sredstva od milion i 700 hiljada KM a javni poziv je već objavljen. Poljoprivrednici imaju priliku dobiti bespovratna sredstva koja se kreću od 50 do 100 hiljada eura po grantu, a o tome su mogli čuti tokom prezentacije u Tuzli.

“Ovaj projekat svakako zaslužuje veliku pažnju, s obzirom da podrazumijeva nešto veća sredstva za investicije u primarnu poljoprivrednu proizvodnju jer znamo da mi posljednje četiri godine nismo imali ni sa jednog nivoa poticaja kada su u pitanju ozbiljne investicije u poljoprivredna gazdinstva pogotovo kada je u pitanju primarna poljoprivredna proizvodnja”, navodi Suad Selimović, sekretar Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla. Vlasnici poljoprivrednog gazdinstva ili obrta, ukoliko zadovolje kriterije javnog poziva, mogu dobiti 60 posto sredstva ukupnog projekta, a 40 posto osiguravaju sami. Zbog toga su iz Udruženja poljoprivrede i prehrambene industrije već razgovarali sa kreditorima koji bi poljoprivrednicima osigurali povoljnije kredite. Jedan od uslova za prijavu na projekat je izrada Biznis plana, u čemu će moći računati na pomoć stručnih ljudi iz Udruženja. Poljoprivrednici se nadaju da će im upravo ovaj projekat pomoći u budućem razvoju. Poljoprivrednik iz Sapne Bećir Nočić bavi se proizvodnjom mlijeka i ratarskih kultura za ishranu stoke. Započeo je izgradnju stajskog objekta, ali nedostatak finansija zaustavio

je cjelokupan proces. Vrijednost tog projekta procijenjena je na 120 hiljada KM. “Nekih 30 hiljada je uloženo. Dobrim dijelom opremanje objekta nije završeno, nisu urađeni bazeni kako je projektom predviđeno, tako da ću pokušati da kroz ovu aplikaciju dođem do nekih sredstava, ukoliko budem mogao da završim”, rekao je Nočić za rtv Slon. Mehmed Selimović iz Tuzle bavi se voćarstvom i stočarstvom. Na program UNDP-a planira prijaviti projekat čija je vrijednost 70 hiljada KM a odnosi se na sistem za navodnjavanje u voćnjaku.

“Trenutno pokušavamo da dovršimo projekat voćarstva tj. sistema za navodnjavanje. Imamo jedan hektar plantažu borovnice gdje je potrebno da dovršimo sistem za navodnjavanje, sistem kap po kap. Planiramo da apliciramo na taj projekat ovdje preko UNDP-a”, navodi Selimović. Poljoprivrednici smatraju da će ovaj projekat Evropske unije biti zapravo injekcija za dalji rad. Cilj je pokušati zadržati postojeću radnu snagu, te da mladi uvide šansu za razvoj proizvodnje na domaćem terenu. “Mi se nadamo da bi ova sredstva, koja su tek mali početak, osigurala veća kapitalna ulaganja, da bi mogli zadržati postojeći kadar, a ujedno ljudi koji imaju šansu da se bave ovom proizvodnjom da se registruju”, riječi su Senada Hećimovića, predsjednika Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla. Poljoprivrednici su svjesni da će ukoliko budu podržani u okviru programa Evropske unije, morati uložiti 40 posto sredstava vrijednosti svog projekta, no, spremni su dodatno se zadužiti. Ono što očekuju od građana je podrška, tačnije kupovina domaćih proizvoda, jer ta sredstva se ponovo vraćaju bh. proizvođačima koji mogu planirati dalji razvoj.

Iz Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam...

Održana prva sjednica Odbora Udruženja

Razgovarano o nastupu na Sajmu turizma u Beogradu i Aktuelnoj problematici u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma

Članovi Odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam Kantonalne privredne komore Tuzla, održali su u 2019. godini prvu sjednicu. Razgovaralo se o nastupu firme članica Komore na

41. sajmu turizma koji se održava od 21. do 24. februara 2019. godine u Beogradu. Komora je za svoje članice, uspjela ove godine obezbijediti izložbeni prostor pa će tuzla i Tulanski kanton na ovoj sajamskoj manifestaciji, jednoj od najznačajnijih u širem regionu kada je u pitanju oblast turizma, biti predstavljena na dvije lokacije. Pokred izložbenog prostora Turističke zajednice Tuzlanskog kantona koja je redovni učesnik sajma u Beogradu, od ove godine će biti postavljen i prostor Kantonalne privredne komore Tuzla. Ovu sajamsku manifestaciju, najvećom turističkom manifestacijom na području jugoistočne Evrope, čine i podaci koji su obilježili prošlogodišnji sajam: 1.200 izlagača, 800 izlagača u okviru programa „Srbija na jednom mestu“, 300 inostranih izlagača iz 50 zemalja, 12.500 poslovnih posjetilaca, 1.000 novinara iz Srbije i regiona, 70.000 posjetilaca. U okviru sajma turizma, u Beogradu se održavaju i 15. sajam ugostiteljske opreme – HORECA te 10. međunarodni sajam vina – BEOVINE. Razgovaralo se i o aktivnosti koje treba provesti u okviru Odbora Udruženja tokom 2019. godine.

“Veoma je važno da u ovoj godini pokušamo organizovati što više B2B susreta sa komorama iz regiona, kontaktirati što više privrednika iz našeg okruženja, posebno iz Srbije i Hrvatske. Mi smo već na adresu naše Komore dobili određene upite i zahtjeve za organizacijom takvih aktivnosti i smatramo da ih što prije treba realizovati. To je i sastavni dio Programa rad Udruženja za ovu godinu a na tome insistiramo kako bi našim članicama, firmama okupljenim u ovo komorsko Udruženje, omogućili razmjenu iskustava, proširenje tržišta, stvorili pretpostavke za nove poslovne poteze. Imamo pozitivna dosadašnja iskustva brojnih privrednika nakon B2B susreta sa privrednicima iz Regionalne privredne komore Kraljevo i nadamo se da ćemo zajedničkim snagama, privrednici i Komora, uspjeti da organizujemo doček i prijem delegacija kao i naše uzvratne posjete. Bilo je naravno i negativnih iskustava, jer u Komori Tuzla je s najboljom namjerom, sa željom da se pomogne privrednicima, urađeno više susreta sa turskim delegacijama, nažalost neuspješnih. Smatramo da

se treba okrenuti regionu, bližim i ekonomski povoljnijim mogućnostima saradnje i poslovanja”, izjavio je Kasim Selimović, predsjednik Odbora Udruženja. Razgovaralo se i potrebi kvalitetnije saradnje sa rezonim udruženjem u PK FBiH i generalno sa kantonalnim privrednim komorama i PKFBiH. Data je podrška Komori u naporima da obezbijedi izložbene prostore i nastupe na značajnim sajamskim manifestacijama, a bez troškova za privrednike.

“Za nas privrednike su veoma značajni nastupi na sajmovima u zemlji i regionu u organizaciji Komore. Smatramo da je potrebno otvoriti i nove destinacije ako je moguće te organizovati i posjete značajnijim sajmovima u široj regiji. Tu bi trebalo da se uključi i resorno ministarstvo TK i, kao i Komora Tuzla, da doprinos, pomogne izlazak naših privrednika kako bi ostvarili nove kontakte, unaprijedili svoja poslovanja”, rekao je predsjednik Selimović. Na sastanku u Komori, razgovaralo se i o Aktuelna problematika u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma. Zaključeno je da su najveći problemi u oblasti koju na terenu treba da reguliše nadležene inspeksijske službe. S tim u vezi, treba organizovati sastanak sa predstavnicima Kantonalne uprave za inspeksijske poslove kako bi se zajedničkim aktivnostima radilo na suzbijanju sive ekonomije.

Pripremio: Dino Kalesić

Novosti iz firme članica Komore...

Na kanalu otpadnih voda u GIKIL-u tri nova filtera

Otpadne industrijske vode u kanalu koji vodi od fabrike Koksara prema rijeci Spreči ubuduće će biti filtrirane na tri lokacije unutar kruga Global Ispat Koksne Industrije d.o.o. Lukavac (GIKIL). Dva od tri filtera čiji je zadatak ekološki prihvatljiv tretman otpadnih voda već su puštena u funkciju, dok se na trećoj lokaciji vrše završni građevinski radovi, saopćeno je iz GIKIL-a. Na izlazu iz pogona kondenzacije ugrađen je separator, koji treba da prihvati eventualno ispuštene frakcije katrana, a isti takav filter instaliran je i na pogonu skladištenja ovog proizvoda. Oba ova filtera od ranije su u funkciji, a rezultati rada su već vidljivi. “Na glavnom izlaznom toku otpadnih voda GIKIL-a u završnoj fazi su radovi na separatoru ulja i masti. Zadatak separatora je da separiše tj. uklanja ulja i masti koje bi eventualno mogle završiti u izlaznom toku, do nivoa koji odgovara vodotokovima druge kategorije – slivno područje rijeke Save”, rekao je inženjer Amir Beganović. Nepovoljne vremenske prilike usporavaju građevinske radove na ovom dijelu, ali oni ipak napreduju i plan je da se završe što prije. Nakon toga, voda odlazi i do trećeg, završnog filtera. Otpadnu vodu na ovom dijelu zaprimat će i dodatno pročišćavati kolonski filter koji je protekle sedmice, nakon testiranja, također pušten u rad. “Svrha je da se vrši filtriranje otpadne vode pri čemu se onečišćujuće tvari uklanjaju mehaničkim procesom, a prije uliva u Spreču. Iz vode koja prolazi kroz filtracijski materijal uklanjaju se čestice nečistoća, nakupine mulja i sve ostale suspendirane tvari. Nakon završetka svih planiranih radova vršit će se potpuna kontrola onoga što kanalima može doći do Spreče”, potvrdio je direktor fabrike Koksara Huso Jašarević. U GIKIL-u završen je i pušten u rad još jedan od značajnijih projekata, koji podrazumijeva reciklažu materijala pri čemu se katranski fus ponovo vraća u proces. Katranski fus je smjesa čestica uglja, koksa i katrana koja nastaje u bistračima katrana u procesu raslojavanja amonijakne vode i katrana. Pored toga što se povećava prinos proizvoda najvažnije je i što se smanjuje uticaj na zagađenje vode, zraka i zemlje, jer više nema generisanja otpada, saopćeno je iz GIKIL-a.

Fabrika cementa Lukavac optimizira proizvodne kapacitete

Fabrika cementa Lukavac je 3. januara 2019. započela svoj redovni remont postrojenja koji će se odvijati do marta ove godine. Na ovaj način optimizira svoje proizvodne potencijale kako bi postrojenja bila pripremljena za dalju proizvodnju klinkera, povećanje udjela alternativnih goriva i dodatne aktivnosti za održanje zdravog okoliša. “Ispunivši naše ciljeve u prethodnoj godini, u kojoj smo proizveli ukupno 371.520 t klinkera, prema poslovnom planu smo u fazi redovnog godišnjeg remonta. U 2018. smo tokom proizvodnog procesa utrošili 30.150 t fosilnih, te 29.890 t alternativnih goriva. Posebno smo zadovoljni činjenicom da je upotrebom alternativnih goriva ostvareno smanjenje emisije CO₂ od 48.123 t (kalkulacija smanjenja CO₂ prema Cement CO₂ protokolu), te smanjenje utroška fosilnih goriva od 19.542 t, što je najbolji primjer

da se uz savremenu tehnologiju i korištenje alternativnih goriva postiže višestruka korist, prvenstveno ušteda fosilnih goriva, smanjenje emisija CO₂ i time se ujedno doprinosi očuvanju zdravog okoliša. Poznato je da smo krajem 2017. godine okončali veliki investicijski projekat u vrijednosti od preko 25 miliona KM kojim smo modernizirali našu opremu i tehnologiju s akcentom na povećanje udjela alternativnih goriva u proizvodnji i zaštite životne okoline”, istakao je Stjepan Kumrić, generalni direktor Fabrike cementa Lukavac. Fabrika cementa Lukavac s velikom pažnjom, sprovodi sve procedure kontrole kvalitete i upotrebe goriva, kao i procedure kontrole zraka, poštujući najstrožije propise u BiH i EU, te je time zaslužen nosilac svih potrebnih okolišnih dozvola. “U sve pozitivne promjene i dešavanja u našoj Fabrici aktivno ćemo uključivati lokalnu zajednicu te intenzivirati zajedničku saradnju transparentno i partnerski, naročito u segmentu jačanja svijesti o očuvanju okoliša, korištenja alternativnih goriva i, naravno, razvoja lokalne zajednice. Za 2019. smo pripremili mnoge projekte koje želimo realizirati u saradnji sa građanima, udruženjima i nadležnim vlastima, a o kojima ćemo uskoro informirati javnost. S obzirom da Fabrika cementa Lukavac ne radi od kraja decembra 2018. a zvanična mjerenja zagađenosti zraka u mjesecu januaru u samom Lukavcu i okolini pokazuju da je aerorozagađenje na visokom nivou, jasno je kako emisije gasova iz naše Fabrike nemaju negativan utjecaj na kvalitet vazduha, jer su strogo kontrolirane i u skladu sa svim propisima”, naglasio je Kumrić. Vođeni dosadašnjim iskustvima, naročito energetskim i ekološkim rezultatima korištenja alternativnih goriva u cementnoj industriji zemalja EU-e, i primjenjujući ista, Fabrika cementa Lukavac se sigurno svrstava u pionire upotrebe alternativnih goriva u regionu i šire.

D.K.

Važan sastanak u privrednom gigantu...

Novi investicijski planovi Sisecam Sode

Posjeta delegacija Vlade Tuzlanskog kantona, Vlade Federacije BiH i Ambasade Republike Turske u Bosni i Hercegovini

Planovi budućeg razvoja, značajnijih investicija i povećanja proizvodnih kapaciteta u fabrici Soda Sisecam u Lukavcu, bili su tema sastanka Uprave ove kompanije sa delegacijama Vlade Tuzlanskog kantona i Vlade Federacije BiH, koje su predvodili premijer TK Jakub Suljkanović i savjetnik premijera BiH Sead Lisak, te predstavnicima Ambasade Republike Turske u Bosni i Hercegovini. Kako je rečeno tokom sastanka svi značajniji investicijski projekti uslovljeni su sa nekoliko strateških preduslova. To se prije svega odnosi na pitanja željezničkog transporta, snabdijevanje električnom energijom, ugljem, te osiguranjem sigurnog snabdijevanja neophodnom količinom slane vode (slanice) koju osigurava Rudnik soli Tuzla. Vlada Federacije je već učinila određene korake kako bi se omogućilo povoljnije snabdijevanje Sode električnom energijom, a učinjeni su i određeni pomaci po pitanju snabdijevanje ugljem i željezničkim transportom roba. „Cilj svega što smo do danas učinili i onoga što ćemo učiniti već početkom slijedeće sedmice, jeste da se stvore kvalitetniji uslovi za razvoj lukavačke fabrike sode”, rekao je ministar energije, rudarstva i industrije Nermin Džindić.

S druge strane snabdijevanje slanicom je u domenu Kantonalne vlade i Rudnika soli Tuzla. „Rudnik soli Tuzla je društvo na koje Vlada Tuzlanskog kantona, iz više razloga, gleda s posebnom pažnjom. To je jedini rudnik soli nad kojim je izgrađen grad i eksploatacija soli se radi pod stalnim monitoringom kako ne bi došlo do neželjenih posljedica po stanovnike i gradsku infrastrukturu. Kao rezultat povećane brige za poslovanje Rudnika, ovo privredno društvo uspješno je okončalo i proces finansijske konsolidacije te su stvoreni preduslovi za nova istraživanja, otvaranje novih bušotina, a time i povećanje kapaciteta za proizvodnju slanice. Sve to govori u prilog da će Rudnik biti u prilici da buduće investicije planira i u skladu sa investicijskim projektima Sode, a sve kako bi bio u stanju da isporučiti potrebnu količinu slanice svojim kupcima”, rekao je premijer

Suljkanović, pohvalivši dosadašnje i planirane investicijske projekte u Sodi.

Osim impresivnih poslovnih rezultata, te upošljavanju velikog broja radnika, Soda Sisecam okončava i realizaciju nekoliko značajnih projekata u oblasti zaštite okoline. Incident na taložnici “bijelo more” je riješen na način da je saniran zid i ta taložnica od incidenta u proljeće više nije korištena. Trenutno se radi na drugim projektima ekološki prihvatljivog zbrinjavanja otpada iz Sode, pojasnili su iz Uprave Sode. Osim pomoćnika predsjednika hemijske grupacije Sisecam Hidayeta Ozdemira i generalnog direktora Soda Sisecam Lukavac Sefa-e Ozncegedika, premijera Suljkanovića i ministra Džindića, sastanku su prisustvovali predstavnici turske ambasade, ministrica okoliša i turizma Edita Đapo, ministar privrede TK Osman Puškar, ministar finansija Miralem Nuhanović, ministar prostornog uređenja i zaštite okoliša Admir Huskanović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Mufid Klinčević i direktor Rudnika soli “Tuzla” Anis Šalčić.

D.K.

Unaprjeđenje sistema reciklaže i iskorištavanja posebnih kategorija otpada...

Osnovano Udruženje operatera sistema FBiH

Stručnu pomoć Udruženju će pružiti Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH

Ovlašteni operateri sistema za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom u Federaciji Bosne i Hercegovine, firme Ekopak Sarajevo i Eko život Tuzla, te ovlašteni operateri sistema za upravljanje elektronskim i elektroničkim otpadom Kim Tec Eko Vitez i Zeos Sarajevo, osnovali su Udruženje operatera sistema Federacije BiH (UOS), čiji je cilj unaprjeđenje i razvoj sistema reciklaže i iskorištavanja ovih posebnih kategorija otpada u Federaciji BiH.

Osnivači Udruženja, direktorica firme “Ekopak” Amela Hrbat, direktor firme „Eko život” Jasmin Osmanović, direktor preduzeća „Kim Tec Eko” Zdenko Marković i direktor firme „Zeos” Emil Šehić, su na osnivačkoj skupštini usvojili ciljeve Udruženja, koje prije svega treba da zastupa interese članica u cilju unaprjeđenja zakonske regulative vezane za ovu oblast, te kreira pozitivan privredni ambijent. Velika pažnja Udruženja biće posvećena i edukaciji, promociji i podizanju svijesti o važnosti upravljanja posebnim kategorijama otpada, te partnerstvu sa resornim ministarstvom s ciljem kreiranja pravnog okvira baziranog na pravnoj stečevini EU i najboljim evropskim praksama.

Ovlašteni operateri su na današnjoj skupštini izabrali predsjednika Udruženja Amelu Hrbat, koja se ovom prilikom zahvalila osnivačima na povjerenju, te naglasila da će UOS, pored svojih članica, biti pouzdan i efikasan partner i državi, a sve u cilju daljeg razvoja sistema upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, te elektronskim i elektroničkim otpadom.

“Obzirom na turbulencije koje smo imali po pitanju pravnog okvira na osnovu kojeg mi poslujemo, te stanja u našoj zemlji kad su reciklažni kapaciteti u pitanju, te kapaciteti za odvojeno odlaganje i prikupljanje iskoristivog dijela otpada, osnivanje ovog Udruženja bila je prijerka potreba i drago mi je da su svi ovlašteni operateri u FBiH podržali tu ideju. Iza nas stoji veliko znanje, višegodišnje iskustvo i značajna infrastruktura, što možemo iskoristiti za dalje unaprjeđenje sistema reciklaže i iskorištenja ambalažnog, te elektronskog i elektroničkog otpada u FBiH”, kazala je Amela Hrbat.

Mirsad Jašarspahić, potpredsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, u okviru koje je Udruženje osnovano, naglasio je da će Komora FBiH pružiti stručnu pomoć Udruženju:

“Svjetski smo važnosti daljeg razvoja uspostavljenih sistema za reciklažu i iskorištenje posebnih kategorija otpada, koji funkcionišu na principu produžene odgovornosti proizvođača. Ovo praktično znači da sistemima, preko ovlaštenih operatera, upravlja privreda koja se u svom poslovanju bavi stavljanjem u promet proizvoda koji poslije upotrebe postaju ambalažni otpad, odnosno otpad od elektronskih i elektroničkih proizvoda, a koja u najvećem dijelu i finansira sisteme. Ovaj princip je dobra praksa preuzeta iz zemalja EU, u kojima se rezultati postižu poslovanjem po najnižim održivim troškovima i najvećim benefitima za okoliš. Zbog toga je Privredna komora FBiH čvrsto stala uz ovo Udruženje i želimo im puno uspjeha u daljem radu”, kazao je Mirsad Jašarspahić. Sjedište Udruženja je u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH u Sarajevu, u ulici Branislava Đurđeva br. 10.

D.K.

Solana d.d. Tuzla je organizovala najveću regionalnu stručnu konferenciju za so... „So, jod i zdravlje“

Treća stručna konferencija sa internacionalnim učešćem

Solana d.d. Tuzla je u koordinaciji sa AS Holding-om Tešanj i Tehnološkim fakultetom Univerziteta u Tuzli uspješno realizovala Treću stručnu konferenciju sa internacionalnim učešćem pod nazivom „So, jod i zdravlje“. Sponzor konferencije je „Tuzlanska so“.

Svrha treće tradicionalne konferencije bila je da se potakne naučna, stručna i privredna javnost iz zemlje i regiona kako bi se ukazala važnost kontrolisanog procesa proizvodnje soli i kontrole procesa jodiranja. Predavači Internacionalne konferencije za so bili su prof. dr Amela Semić, AS Holding Tešanj, prof. dr Kadrija Hodžić, Ekonomski fakultet u Tuzli, dr. sc. Nevena Ivanović, Farmaceutski fakultet u Beogradu, prof. dr Nihada Ahmetović, Medicinski fakultet u Tuzli, mr.sc. Maja Sulejmanović, Univerzitetski klinički centar Tuzla, prof. dr Midhat Jašić, Tehnološki fakultet u Tuzli, mr.sc. Emilija Spaseska, Zada Pharmaceuticals Tuzla, dr.sc. Milka Popović, Institut za javno zdravstvo Vojvodine, prof. dr Sabit Begić, Centar multidisciplinarnih studija Tuzla, dipl.ing. Mladen Krištofić, Kemika d.d. Zagreb, i dipl.ing. Ševal Đulović, Solana d.d. Tuzla.

Historijski pokazatelji ukazuju da je historija čovječanstva praćena historijom soli koja je bila i okosnica razvoja Tuzle, njene okoline ali i regiona. Važnost soli ogleda se u njenoj primjeni u ishrani, industriji, medicini i kao takva je jedan od najrasprostranjenijih jedinjenja. U nutritivnom smislu, so je glavni izvor Na+ i Cl- zbog čega je njen pravila unos bitan za život i zdravlje. Jod kao esencijalni mikroelement potreban za stvaranje hormona štitne žlijezde koji kontrolišu metabolizam našeg organizma veoma je važan u prevenciji mentalne retardacije, smanjenja funkcije štitne žlijezde i gušavosti. Zbog njegovog nedostatka u organizmu potreban je dodatan unos kroz ishranu u količinama preporučenim od Svjetske zdravstvene organizacije, Međunarodnog vijeća za kontrolu poremećaja uzrokovanih nedostatkom joda i UNICEF-a. U farmaciji so nalazi primjenu za izradu fizioloških rastvora, rastvora za hemodijalizu, oralnu rehidraciju, inhalaciju, za izradu tableta i dr.

Na konferenciji „So, jod i zdravlje“ izneseni su rezultati mnogih istraživanja i studija koje ukazuju da se velika važnost daje adekvatnom unosu soli i njenom kvalitetu. Nacionalni programi prevencije hroničnih bolesti prepoznaju značaj smanjenja unosa soli jednako koliko i Svjetska zdravstvena organizacija ukazuje na važnost unosa joda čiji se deficit smatra glavnim uzročnikom različitih bolesti sa kojima se današnja populacija susreće.

Solana d.d. Tuzla kao društveno-odgovorna kompanija, koja osim kvaliteta soli kao fundamentalnog prehrambenog artikla, kroz niz implementiranih standarda i kontrolisanog procesa jodiranja soli vodi računa o zdravlju svojih potrošača kroz njihov direktan ili indirektan način konzumiranja.

Generalni zaključak Konferencije je da se značaj unosa soli na zdravlje ljudi ogleda u racionalnom konzumiranju soli i unosu dovoljne količine joda, praćen kontrolisanim procesom proizvodnje i jodiranja soli.

D.K.

Iz tuzlanske Solane...

Proizvodi na tržištu cijele jugoistočne Evrope

Uprava i Nadzorni odbor Solane pozitivno su se izjasnili o ponudi AS grupacije za preuzimanje kompanije

Tešanjaska AS grupacija ima namjeru da tuzlansku Solanu učvrsti kao ključnog snabdjevača cjelokupnog tržišta jugoistočne Evrope.

Ovo se navodi u mišljenju na tender ponudu koju je raspisala AS Holding Tešanj u zajedničkom djelovanju sa AS d.o.o. Jelah za preuzimanje Solane Tuzla. – Ponuda ima namjeru da poštuje strateške i prioritetne ciljeve koji su definisani vizijom i misijom ciljnog društva sa posebnim naglaskom na modernizovanje temeljne proizvodnje i pokretanje nove, te kreiranje potpuno novih proizvoda, poboljšanje distributivno logističkih kapaciteta kako bi se učvrstio kao ključni snabdjevač cjelokupnog tržišta jugoistočne Evrope, navodi se u mišljenju Uprave i Nadzornog odbora o tender ponudi.

U pogledu uposlenika, AS grupacija namjerava da poboljša njihov materijalni položaj kao i da poduzme mjere na uvećanju znanja uposlenika, dodaje se. Uprava i Nadzorni odbor Solane

pozitivno su se izjasnili o ponudi za preuzimanje kompanije. AS Holding je vlasnik 47,2 posto, a AS d.o.o. Jelah 2,9%, te zajedno posjeduju 50,1% dionica Solane. Tender ponuda za preostale dionice Solane raspisana je 24. januara, a trajat će do 21. februara 2019. godine, izvještava Indikator.ba.

AS GROUP je jedna od najvećih bosanskohercegovačkih grupacija sa većinskim privatnim kapitalom, a razvija se u tri divizije: hrana, trgovina i tekstil. Sjedište firme je u Tešnju, općini iz koje je čak 13 privatnih kompanija među 100 najvećih u Bosni i Hercegovini. Već nekoliko godina u nizu AS GROUP zauzima najviša mjesta u ukupnom poretku najvećih kompanija u BiH. Samo u prehrambenoj diviziji u AS GROUP se proizvodi oko 1200 različitih proizvoda, a Grupacija je vlasnik i nekoliko u ovoj sferi najpopularnijih bh. brandova, kao što su Kent, Master, Zlatna džezva, Espresso, Zlatni puder, Bosanski lokum, Jaro, Novi dan, Farmer, Trokutino, Jufka, Tajna, Petit biscuits, Lara, Praline, Duo, Štrudla, Imperijal, Tiru – Liru, Stampi, Milkent, Begova čorba, itd.

AS GROUP sačinjavaju prehrambeno – trgovačka kompanija AS iz Tešnja, industrija prehrambenih proizvoda Vispak iz Visokog, kompanija za proizvodnju mineralne vode Oaza, Kompanija za preradu i proizvodnju proizvoda na bazi žitarica Klas d.d iz Sarajeva, industrija prehrambenih proizvoda Sprind d.d. iz Sarajeva, Mlin i Pekara Ljubače d.d. iz Tuzle te kompanija za nekretnine Vemal, kao i tekstilne industrije Napredak iz Tešnja i Fortitudo iz Travnik. Grupacija zapošljava oko 2.700 radnika, sa tendencijom rasta u sve tri divizije.

Tešanjski AS Holding želi 100-postotno vlasništvo u tuzlanskoj Solani

Tešanjski AS Holding objavio je tender ponudu za preuzimanje Solane Tuzla. AS Holding je vlasnik 239.018 dionica Solane, odnosno 47,2 posto a osim toga AS d.o.o. Jelah ima 14.725 dionica, odnosno 2,9%, što znači da zajedno posjeduju 50,1% dionica.

Do ovog, natpolovičnog udjela, AS grupacija došla je u oktobru prošle godine, kada preuzela oko 30 posto dionica, a za što je platila 4 miliona KM. Za preostale dionice, a riječ je o 252.536 redovnih dionica koje predstavljaju udio od oko 49,9%, AS Holding nudi 25 KM po dionici.

Ukoliko svi dioničari prihvate tender ponudu, AS Holding će trebati izdvojiti oko 6,3 mil KM, što bi značilo da bi pohod na većinsko vlasništvo u Solani tešanjsku grupaciju ukupno koštao nešto više od 10 miliona KM. AS Holding je prije nekoliko dana potpisao ugovor o kreditiranju od 10 mil eura sa Austrijskom razvojnom bankom, a novacje, kako je račeno namijenjen za nove investicije.

D.K.

Privreda TK u Beogradu...

Nastup na sajmu turizma u Beogradu

„Leto je bliže nego što mislite“

Kantonalna privredna komora Tuzla je organizovala nastup na 41. Međunarodnom beogradskom sajmu turizma koji je održan pod sloganom „Leto je bliže nego što mislite“. Ovo je prvi put da je Komora samostalno nastupila na ovoj sajamskoj manifestaciji, najkvalitetnijoj turističkoj smotri u širem regionu. Najveća i najznačajnija turistička manifestacija u Srbiji i jugoistočnoj Evropi svakog februara uspješno promovira najnovije trendove i zbivanja u međunarodnoj turističkoj industriji, nove koncepte i mogućnosti za putovanja i otvara nove perspektive u razvoju turističkog biznisa. Događaj je simbol turističkog predstavljanja za sve učesnike turističke privrede i pokretač jačanja svih grana turizma i ugostiteljstva u Srbiji i regionu. U halama Beogradskog sajma i ove godine su se predstavile najznačajnije domaće, regionalne i evropske turističke agencije, savezi i organizacije, hoteli, turistički centri, vazduhoplovne kompanije, međunarodni tur-operatori, i posjetiocima ponuditi first minute aranžmane za predstojeću turističku sezonu.

Bila je to izvanredna prilika da se predstave, ponude svoje usluge i proizvode firme članice komorskog Udruženja za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu, pa je s tim u vezi dogovoren nastup i promocija Turističke agencije „BNS“ Srebrenik, „Piemonte“ Tuzla - PJ „Prima VIP“ Orašje, Svadbeni salon „Ljubavna priča“ Tuzla, JKP „Pannonica“ d.o.o. Tuzla, „MamaMia Origins Steak &

Wine Restaurant“ Tuzla, Hotel „Vidikovac“ Divič - Zvornik, Hotel „Tehnograd“ Tuzla, „Cisp Italija“ predstavništvo Tuzla, Turističke agencije „Transturist“ Tuzla, Lukavačkog sajma turizma „List“, Gradačačkog sajma, Turističke organizacije grada Tuzla, Turističke zajednice Tuzlanskog kantona te Turističke agencije „Golden tours“ Tuzla koja je uz Komoru bila i nosilac zajedničke postavke.

„Izuzetno smo zadovoljni nastupom u Beogradu. Prije svega, raduje da je Kantonalna privredna komora Tuzla obezbijedila izložbeni prostor na kojem smo mogli da ponudimo naše usluge, da se predstavimo turističkim radnicima koji su učestvovali na ovoj izuzetno kvalitetnoj sajamskoj manifestaciji. Mi koji smo već dugo učesnici ovog Sajma smo imali mogućnost da razgovaramo na zajedničkom izložbenom prostoru sa posjetiocima, obavili smo i niz razgovora sa našim dugogodišnjim poslovnim partnerima, razmijenili iskustva, dogovarali nove poslove. Mišljenja smo da je potrebno nastaviti sa ovim aktivnostima, nastaviti sa izlaganjem na sajmu u Beogradu, pripremiti nove ponude, promovisati turističke potencijale Tuzlanskog kantona i unaprijediti nastup u narednoj godini, većim brojem izlagača i na većem prostoru“, izjavio je nakon sajma Asim Bečić direktor i vlasnik Turističke agencije „Golden tours“ Tuzla. Značajno je pomenuti da su turistički potencijali Tuzlanskog kantona predstavljeni i na izložbenom prostoru Turističke zajednice Tuzlanskog kantona koja je dugogodišnji učesnik Sajma turizma u Beogradu. Svi učesnici ističu kako je još jednom potvrđeno da je turizam važna spona između država i naroda, koja doprinosi boljem razumijevanju i upoznavanju ljudi.

Istovremeno sa 41. Međunarodnim beogradskim sajmom turizma održani su i 10. Međunarodni sajam vina BeoWine, 15. Međunarodni sajam hotelsko-ugostiteljske opreme HORECA-OPREMA i 15. Sajam suvenira „Vidi Srbiju“. Zemlja partner Sajma ove godine bila je Bugarska a naredne godine to treba da bude Egipat. „Pod kupačama Beogradskog sajma, na najvećoj turističkoj smotri u regionu, govorilo se na svim jezicima svijeta, promovisale najljepše vrijednosti kultura, naroda i običaja i afirmisala bogata simbolika putovanja. U četiri sajamska dana imali smo priliku da proputujemo svijetom, upoznamo se sa mogućnostima da posjetimo mjesta na kojima nismo bili ili se vratimo na omiljenu destinaciju“, univerzalna je poruka iz „Beogradskog sajma“ organizatora Sajma turizma.

Pripremio: Dino Kalesić

Pripreme za 19. sajam „List“ u Lukavcu...

Održana 2. sjednica OO sajma „List“

Druga sjednica Organizacionog Odbora Međunarodnog sajma turizma i ekologije „List 2019“

U okviru priprema za održavanje 19. Međunarodnog sajma turizma i ekologije „List“, u Lukavcu je održana i druga sjednica Organizacionog Odbora Sajma. Razgovaralo se o dosadašnjim aktivnostima na organizaciji od 17. po redu sajamske manifestacije.

Kako je prezentovao Aziz Čačković predsjednik OO Sajma, veoma je značajno da su sredstva za finansiranje Sajma predviđena Budžetom Općine Lukavac otala na istom nivou kao i prošle godine, što je ohrabrujuća informacija za organizatora. „U direktnim kontaktima i razgovorima koje smo sa Markom Šantićem predsjednikom Privredne komore FBiH vodili u posljednjih nekoliko mjeseci, uspjeli smo dogovoriti učešće Privredne komore FBiH na Sajmu. Razgovarali smo sa predsjednikom Šantićem na sajmovima i konferencijama u Virovitici, Sarajevu, Mostaru o značaju sajamskih manifestacija, oduševljeni smo razumijevanjem i podrškom koju nam pruža predsjednik Šantić i veoma smo zadovoljni odlukom da se u jednom kvalitetnom i organizovano izdanju Privredna komora FBiH pojavi u Lukavcu. Još uvijek se radi na potvrdi učešća Fonda za okoliš, a čeka se odgovor Kineske ambasade o njihovom učešću na Sajmu“, izjavio je predsjednik Čačković. Kako je istakao,

formiranje Turističkog ureda Lukavac biće okončano do početka Sajma, a na Sajmu se može očekivati da bude upriličeno svečano otvorenje Ureda, što će obogatiti sajamske aktivnosti. S posebnim zadovoljstvom je predsjednik Čačković govorio o upriličenoj veoma značajnoj posjeti Turističkoj organizaciji Srbije. „Uvažena Marija Labović direktorica TO Srbije je dala podršku našim aktivnostima i našim prijedlozima. Na obostrano zadovoljstvo smo dogovorili projekat zajedničkog nastupa Turističke zajednice TK sa TZ Zlatibor i Vrnjačka banja u narednom periodu. Također, da se na Beogradskom sajmu turizma u februaru na izložbenom prostoru TZTK potpiše nacrt okvirnog projekta „Posjetite BiH i Srbiju“, a da se na sajmu turizma i ekologije LIST 2019. prezentuje gotov proizvod, ponuda, turističkih destinacija TZTK i TZ Zlatibor za treća tržišta. Očekujemo vrlo brzo i konkretne dogovore oko direktnog učešća TO Srbije i direktorice Labović, na sajmu u Lukavcu“, rekao je Aziz Čačković predsjednik OO Sajma. Na sastanku se još razgovaralo o konkretnim zaduženjima članova Organizacionog Odbora a vezano za aktivnosti u izradi promotivnog materijala i sajma i turističke ponude TK, aktualizirana je tema organizovanja projekta „Turistički forum“ Lukavac čiji je nosilac Ministarstvo za turizam TK a što bi također bilo sastavni dio edukativnog programa Sajma. U narednom periodu će biti poduzete aktivnosti na pripremi sajamskih sadržaja, najave i promocije Sajma, promocije turizma i ekologije što su osnovne zadaće i ideje Sajma. Novina bi trebala biti i raspisivanje Javnog poziva za izradu filmskih ostvarenje iz oblasti turizma i ekologije, kako bi se promovisalo turističke potencijale Tuzlanskog kantona, kako bi se radilo na javnoj svijesti vezano za značaj ekologije. Značajan doprinos u organizovanju ove sajamske manifestacije, daju uz organizatora Lukavački sajam dd Lukavac i Općina Lukavac, Ministarstvo za trgovinu, turizam i saobraćaj TK, Turistička zajednica TK i Kantonalna privredna komora Tuzla. Sajam „List“ će po 17. put u Lukavcu biti održan od 9. do 11. maja 2019. godine

Makedonci posjetili Lukavac, dogovoren nastup na Listu

Općinu Lukavac je posjetio Riste Velkovski otpravnik poslova Ambasade republike Makedonije i Reshat Berisha treći Sekretar ambasade. Cilj posjete bio je bliže upoznavanje sa sadržajem 17. međunarodnog sajma turizma i ekologije LIST 2019. koji će se održati u Lukavcu od 9. do 11. maja ove godine. U ime općinskog načelnika delegaciju je primio Aziz Čačković predsjednik Organizacionog Odbora Sajma inače savjetnik općinskog načelnika te Izet Nuhanović direktor Sajma. Domaći su poznali goste sa obimom aktivnosti, sadržajem i popratnim manifestacijama Sajma. U otvorenom i vrlo srdačnom razgovoru potvrđeno je učešće privrednika i predstavnika privredne komore iz Republike Makedonije na ovom sajmu, a posebno je naglašena želja za saradnjom u oblasti kulture i razmjeni iskustava zaštite Ohridskog jezera od otpadnih voda koja bi se mogla primijeniti u procesu zaštite jezera Modrac. Riste Velkovski je naglasio mogućnost da u narednom periodu predloži nadležnom ministarstvu imenovanje počasnog konzula Republike Makedonije u BiH sa sjedištem u Lukavcu što bi svakako doprinijelo uspostavljanju čvršće poslovne i kulturne saradnje kako između Lukavca i Ohrida tako i među dvije države.

Pripremio: Dino Kalesić

Virovitica od 15. do 17. marta

“Viroexpo” – 24. međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede

U Virovitici se od 15. do 17. marta održava 24. Viroexpo, međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede, u organizaciji i pod pokroviteljstvom Virovitičko-podravске županije, Grada Virovitice, ŽK Virovitica, Obrtničke komore Virovitičko-podravске županije, Turističke zajednice Virovitičko-podravске županije te tehničkoj realizaciji tvrtke Viroexpo d. o. o. Virovitica. I ove godine programski sadržaji donose Gospodarski forum, stručna predavanja i brojne druge zanimljive aktivnosti kao i Tradicionalni poslovni susret predstavnika gospodarskih/privrednih/trgovačko-industrijskih komora iz zemalja sudionica sajma. Sudjelovanje je prema informacijama organizatora, potvrdilo više od 300 izlagača. Članovi Organizacijskog odbora sajma provode sve organizacijsko-tehničke aktivnosti kako bi i ovogodišnji, 24. Viroexpo, zadržao mjesto među vodećim sajmovima u Republici Hrvatskoj. Na 24. Viroexpu očekuje se sudjelovanje izlagača iz 32 zemlje: Albanije, Austrije, Azerbajdžana, Belgije, BiH, Bugarske, Crne Gore, Češke, Francuske, Hrvatske, Indije, Italije, Katar, Kazahstana, Kine, Kosova, Litva, Mađarske, Makedonije, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Rusije, Slovačke, Slovenije, Srbije, Švedske, Turske, Ukrajine, Španije. Zemlja partner ovogodišnjeg sajma bit će Republika Slovenija. Više informacija o sajmu nalazi se na web-stranici www.viroexpo.hr viroexpo.com.

Mostar od 9. do 14. aprila...

Gospodarski sajam, Sajam turizma

Mostarski sajam je, po broju izlagača i posjetitelja, svakako najuspješnija sajamka izložba u Bosni i Hercegovini. Zbog činjenice da je razina gospodarske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, upravo kao i njeno tržište, suviše mala da bi opravdala usko specijalizirane sajamke priredbe, donijeli smo odluku da domaćim i inozemnim izlagačima iz različitih poslovnih područja omogućimo da, jedanput godišnje, svoja postignuća pokažu na jednom mjestu. Cijenjeni izlagači, dragi posjetitelji! Uvijek biti prvi, za nas ne znači da želimo biti prvi po brojčanim pokazateljima; želimo biti Sajam koji uvijek i iznova nudi bolje i više. Tim kreativnih, inovativnih i visokoobrazovanih ljudi koje imamo, na rapolanjanju su za sve vaše sugestije o tome kako unaprijediti razinu sajamskih usluga koje nudimo. Proizvodi iz metalske i građevinarske industrije, poljoprivredne i prehrambene oblasti, najnovija postignuća iz automobilske industrije, oblasti visokih tehnologija, ali i ponuda uslužnih djelatnosti od bankarskih do turističkih, tradicionalno su zastupljeni na našem Sajmu u količini i asortimanu koji zadovoljava globalne poslovne potrebe. Zemljopisna pozicija Hercegovine, kao najjačeg tranzita između zemalja i kultura idealno je mjesto za razvijanje poslovnih veza koje spajaju dijelove europskih i svjetskih tržišnih prostora. Sa svojim turističkim potencijalima, bogatom povijesnom i kulturnom baštinom, Mostar i Hercegovina su ujedno i idealna destinacija za ugodan i sadržajan odmor. U Mostarskom sajmu posebno smo ponosni na jednu od naših specijaliziranih sajamskih manifestacija pod nazivom “Vina i vinogradarska oprema”. Organiziranje jedne ovakve manifestacije uz naša nastojanja da svojim izlagacima i posjetiteljima iznova nudimo vrijednost više predstavlja i zadovoljenje naše vlastite potrebe da budemo promotori gospodarskih tradicija podneblja u kojem egzistiramo i djelujemo. Naime, motivi grožda i vinove loze u Hercegovini su pronađeni na stećcima i u dokumentima koji datiraju još od srednjeg stoljeća. Mostarski sajam d.o.o. dio je mreže ASOCIJACIJE SAJMOVA JUGOISTOČNE EUROPE. Članstvo u ovoj uglednoj asocijaciji još je jedan od pokazatelja poslovne vrijednosti Mostarskog sajma, prepoznatih i izvršno primljenih u vlastitoj poslovnoj branši. Poštovani izlagači, pozivamo Vas da budete dijelom čuvenih sajamskih dana u Mostaru. Vaš jamac za nove i korisne poslovne kontakte, uspješne ugovore, dobru promociju i ugodno druženje jest tvrtka Mostarski sajam d.o.o. Mostar.

Beograd od 17. do 20. aprila...

5. sajam građevinarstva „SEEBBE“

Sajam građevinarstva – SEEBBE, 5. po redu, biće u Beogradu održan od 17. do 20. aprila 2019. godine. Specijalizovana je to međunarodna manifestacija koja obuhvata najrazličitije segmente građevinske industrije – od istraživanja i projektovanja, preko izgradnje i održavanja objekata u visokogradnji, niskogradnji i hidrogradnji, do predstavljanja najsavremenijih materijala, građevinskih mašina, uređaja i alata. Upotpunjuju ga i različiti načini adaptacije, rekonstrukcije i restauracije, kao i promocija starih zanata koji su druga krajnost savremenim informacionim tehnologijama i modernom upravljanju projektima. Kao finalna delatnost, dio Sajma građevinarstva je i opremanje enterijera. Učesnici manifestacije su svi eminentni domaći i strani građevinski proizvođači, distributeri i trgovci opremom i materijalima. Oni za posjetioce Sajma svake godine pripreme posebne popuste i specijalne uslove plaćanja proizvoda i usluga.

D.K.

Najava sajamskih manifestacija...

10. “Grapos Expo” Gračanica, od 16. do 19. aprila

GRAPOS EXPO u svom desetom izdanju nastavlja rasti i uvrštava se na ljestvicu najvećih najznačajnijih sajmova u regionu. Prvi sajam održan je 2010. godine u Gračanici i od tada svake godine pravi iskorak u svim segmentima od broja izlagača, prostora te samih posjetilaca. GRAPOS EXPO je sajam poduzetništva i obrta širokog spektra, međunarodnog karaktera i razvojno-edukativnog usmjerenja. Sajam se profilira kao sajam dostignuća proizvodnog i uslužnog poduzetništva i obrta, starih i umjetničkih zanata te kvalitetnih uvjeta iz okruženja koji doprinose razvoju poduzetništva i obrta. Održava se na lokaciji - prostoru poslovne zone „Fering“ od 16. do 19. aprila na preko 11.000m² izložbenog prostora. Sajam predstavlja privrednu aktivnost malog i srednjeg poduzetništva i svih drugih aktera razvoja poduzetničke klime te privrednog i ekonomskog razvoja opštine Gračanica, Tuzlanskog kantona i cijele BiH. Na 10-tom GRAPOS EXPOu udružili smo se sa Bisnode kompanijom. Donesite pametne odluke i otkrijte šta pametni podaci (Smart Data) i analize mogu učiniti za Vas i Vašu kompaniju. Analize Vaše kompanije, b2b sastanci i mnogo više...Organizator: BomsExpo. Telefon. +387 (0) 35 / 783 - 040, fax +387 (0) 35 / 792 - 344, e-mail. info@graposexpo.com, www.graposexpo.com, Gračanica, Bosna i Hercegovina. GRAPOS EXPO – najbrže rastući sajam u regionu.

Sajam „LIST 2019”, Lukavac od 9. do 11. maja

U saradnji sa Općinom Lukavac i Turističkom zajednicom Tuzlanskog kantona, a uz podršku Vlade Tuzlanskog kantona, Lukavački sajam organ izuje 17. Međunarodni sajam turizma i ekologije “LIST” 2019, koji će se održati u terminu od 9. do 11. maja 2019. godine u Lukavcu. Od 2017.godine Sajmu turizma je dodana i komponenta ekologije što je svakako doprinijelo zanimanju različitih subjekata k oji se bave pitanjem okoliša, te kompanija koje se bave novim tehnologijama i proizvodnjom uređaja za prečišćavanje. Međunarodni sajam turizma i ekologije „LIST 2019“ Lukavac će i ove godine biti organizovan na prostoru kulturnog i sportsko rekreacionog središta grada Lukavca na zatvorenom izložbenom prostoru od cca 2.500 m² te na oko 2.000 m² otvorenog izložbenog prostora. S obzirom na važnost ovog kulturnog događaja i koristi za sve građane i širu društvenu zajednicu pozivamo Vas da uzmete učešće i na taj način budete dio 17. Međunarodnog sajma turizma i ekologije „LIST“ 2019. Za dodatne informacije možete posjetiti našu web stranicu www.lukavacki-sajam.com. Više informacija na mob.: +387 61/721-561; +387 63/391-827; tel./fax +387 35/574-700; e-mail: lukavacki_sajam@yahoo.de.

9. sajam “ENERGA”, 11-13. juna 2019.

Ponosni na dosadašnje uspjehe međunarodnog sajma i konferencije ENERGA, najavljujemo naredno, 9. izdanje za 11-13. juna / lipnja 2019. godine u Sarajevu. U proteklom periodu, zahvaljujući kvalitetu sajamskog i konferencijskog sadržaja, uspjeli smo da se nametnemo kao regionalno prepoznatljiv događaj čije vrijeme održavanja postaje važan datum u kalendaru energetskog sektora Jugoistočne Europe. ENERGA je mjesto gdje se možete upoznati sa novim tehnologijama, dostignućima energetskih kompanija, razvojem i rezultatima energetskih politika i strategija, integracijom obnovljivih izvora, razvojem energetskih tržišta odnosno trendovima neizbježne sveukupne tranzicije energetskog sektora. Svjesni činjenice da inovativnost i tehnološki napredak čini osnovicu za dalji razvoj sektora, za 9. izdanje ENERGA najavljujemo veće prisustvo studenata, mladih stručnjaka i „start-up“ kompanija koji će kroz posebno osmišljen program nagrađivanja, sesije i dizajnirani sajamski izložbeni prostor moći prezentovati svoje poslovne ideje i projekte. ENERGA je projekat koji u saradnji sa akademskim institucijama, kompanijama, nevladinim sektorom, te stručnim saradnicima iz oblasti energetskog sektora kontinuirano privlači sve veći broj učesnika, te Vas pozivamo da i Vi budete dio ovog jedinstvenog događaja. Aktualnošću tema, adekvatnim izborom govornika kao i zanimljivim sajamskim sadržajem opravdaćemo Vaše povjerenje. Očekujući Vašu prijavu za 9. izdanje ENERGA otvoreni smo za Vaše ideje, sugestije i prijedloge saradnje, sa iskrenom željom da Vaš nastup i poslovni rezultati budu što uspješniji.

D.K.

Reakcija sindikata i poslodavaca...

Da li je realno očekivati povećanje minimalne satnice?

Prijedlog Saveza samostalnih sindikata BiH

Prijedlogom općeg kolektivnog ugovora za teritoriju FBiH koji je utvrdio Upravni odbor Saveza samostalnih sindikata BiH predviđena je izmjena minimalne satnice. Sindikati od Vlade FBiH i Udruženja poslodavaca traže da minimalna satnica umjesto dosadašnjih 2,31 iznosi 3,59 KM.

„Moramo uzeti u obzir da se potrošačka korpa za četveročlanu porodicu već približila 2000 maraka, a da je trenutna najniža plata u FBiH nešto više od 400 maraka. Uz ovaj naš prijedlog ta bi se najniža plata povećala na nekih 630 maraka i smatramo da je to minimum“, izjavio je Fahrudin Šahović, predsjednik Saveza samostalnih sindikata TK.

• Poslodavci nemaju izbora?

O povećanju plate u TK govorilo se još početkom 2018. godine kada je održana sjednica Ekonomsko-socijalnog vijeća Tuzlanskog Kantona, na kojoj je, između ostalog, zaključeno da je potrebno predložiti povećanje minimalca kojeg u našem kantonu prima oko 30 000 radnika.

„Ono što oni traže već se polako dešava u realnom sektoru, jer mi više nemamo izbora nego podići plate, ukoliko želimo kvalitetnu radnu snagu. Tako da je velikim dijelom u Tuzlanskom kantonu već sada startna plata 600 KM plus topli obrok. Bez smanjivanja poreza ovo je veliko opterećenje za privrednike koji vrlo često posežu za kreditima da bi mogli poslovati, a za to vrijeme država se ne odriče ničeg. U konačnice veće plaće radnicima, a za uzvrat manji porez privrednicima ne bi oštetio državu“, kazao je Kasim Selimović, član ESV TK iz reda poslodavaca.

• Povećanje plate DA, ali uz smanjenje doprinosa

Predsjednik Skupštine poslodavaca TK Menur Alić kaže da se poslodavci nikada nisu protivili povećanju minimalne satnice, ali da bi to bilo realno izvesti nužna je izmjena Zakona o radu. „Mi predlažemo na 700 da ide, ali da se skinu doprinosi taj isti dan. Znači, mijenja se Zakon o radu, izmjena i dopuna Zakona o radu, sa minimalnim ličnim dohotkom od 700 pa čak i 800 ako treba, a da u istom tom danu Vlada i parlament donesu odluku da smanji doprinose sa 72% na 42%“, izjavio je Alić. Na taj način, ističe Alić na dobiti bi bili uposlenici, povećala bi se kupovna moć stanovništva, a značajno bi se smanjio i odliv radne snage, jer bi prosječna plata iznosila oko 1000 KM. Osim toga zbog veće osnovice lakše će se puniti budžet i vanbudžetski fondovi, penzioni i zdravstveni fondovi. No osim izmjene Zakona o radu, postoji i dodatni problem, ističe Alić. „Problem je što se mora izmijeniti Zakon o plaćama uposlenicima u javnom sektoru, u državnom sektoru. Oni imaju tamo platne promete, pa imaju razrede, pa to se množi sa jedan, dva i tri i oni sada ako povećaju minimalac to automatski znači da najveće povećanje dobijaju budžetski korisnici, ne radnici u privredi“, tvrdi Alić.

• Realni sektor opet na gubitku?

Na to da samo povećanje osnovice ne ide u korist realnog sektora upozoravaju i iz Sindikata hemije i nemetala FBiH koji je u procesu izrade Granskog kolektivnog ugovora za ovu oblast. „Ako bi mi išli da kažemo hoćemo satnicu 3,5 marke, puta izrađeni sati, a ako nemamo puta koeficijenti i platni razredi, to je onda samo ona minimalna plaća, bez koeficijenta. Mi postpisujemo granske kolektivne ugovore satnica puta izrađeni sati, puta platni razredi, to je plata radnika“, kazala je Kata Iveljić, predsjednica Samostalnog sindikata radnika hemije i nemetala FBiH. Prijedlog Saveza samostalnih sindikata BiH će u najkraćem roku biti upućen Udruženju poslodavaca FBiH, uz inicijativu za pokretanje pregovora, a potom i Vladi Federacije BiH kao trećem socijalnom partneru, a u skladu sa Zakonom o radu FBiH. Sindikalci su svjesni da pomaka neće biti sa vladom u tehničkom mandatu, no ipak smatraju da ovo pitanje treba biti riješeno najkasnije do proljeća, kada se očekuje masovni odliv radne snage iz naše zemlje.

D.K.

Iz Međunarodnog aerodroma Tuzla...

Nova zgrada tuzlanskog aerodroma u funkciji od maja

Međunarodni aerodrom Tuzla vrlo brzo postaće i jedini koji će avionima, ma odakle i kuda letjeli, moći nuditi i avionsko gorivo

Izgradnja nove zgrade Međunarodnog aerodroma Tuzla privedena je kraju, i kreće faza uređenja enterijera terminala. - Nadam se, u odnosu na tendersku i zakonsku proceduru da ćemo te radove završiti oko aprila kako bismo zvanično otvorenje zgrade Aerodroma mogli imati

krajem aprila ili početkom maja mjeseca - rekao je Rifet Karasalihović, direktor Međunarodnog aerodroma Tuzla, izvještava RTV 7 Tuzla. Modernizacija će za sobom ostaviti moderne šaltere za prijem i otprem putnika. - Intencija je bila prilikom projektovanja ovog terminala da u jednom vršnom satu možemo opslužiti dva aviona AirBUS 320 što smo i učinili. Tačno je da su naši dolasci i poslije naše rekonstrukcije ostali mali. Shodno našem projektu na ovom terminalu, vrlo brzo ćemo napraviti novu rekonstrukciju još jednog gejt-a - ulaz za dolazne putnike zbog bolje funkcije protoka putnika pri samom ulasku - rekao je Karasalihović. Međunarodni aerodrom Tuzla vrlo brzo postaće i jedini koji će avionima, ma odakle i kuda letjeli, moći nuditi i avionsko gorivo. - Mislim da ćemo u toku ovog mjeseca februara dobiti i upotrebnu dozvolu od nadležnih organa kako bismo taj naš projekat pustili u funkciju. Imperativ nam je da to završimo do početka aprila i bit ćemo u situaciju da kvalitetno snabdijevamo, sve avio-kompanije avio-gorivom - dodaje. Na površini od skoro 900 m2 biće izgrađen i atrij. On će biti smješten lijevo od glavnog ulaza u centralnu zgradu i to na terenu koji trenutno služi kao parking. U njemu će se naći suvenirnice, agencije za rent-a-car usluge, turističke organizacije, mjenjačnice i sve one usluge koje će biti tu da olakšaju i dodatno unaprijede boravak svih putnika, ali i zaposlenih na Međunarodnom aerodromu Tuzla. Iako se raduju novoj zgradi vjeruju kako će i ona, vrlo brzo, biti mala. - Kapaciteti i ono što je dugoročno potrebno MAT-u u ovom trenutku ne zadovoljavaju. Nećemo moći u narednih 5-6 godina koristiti ove kapacitete. Nadam se i uvjeren sam da će oni biti daleko veći i biti veća potreba kako bismo mogli opslužiti veći broj putnika - zaključuje direktor Međunarodnog aerodroma Tuzla. A putnika bi u ovoj godini moglo biti, prognozira se, i do 624.000.

Iz Turističke zajednice TK...

Tuzlanski kanton posjećuje sve više stranaca

Prema podacima Turističke zajednice TK najposjećenije su turističke lokacije u Tuzli, a potom slijede Gradačac, Srebrenik i Lukavac

Tuzlanski kanton bilježi stalan rast kada je u pitanju turizam. Prema podacima Turističke zajednice TK broj dolazaka turista u 2018. godini veći je za 6,2 posto, a od toga povećanje broja domaćih turista iznosi četiri posto, a stranih čak devet posto, u odnosu na 2017. godinu. Broj noćenja također je povećan i to za 7,1 posto. Slično povećanje turističke aktivnosti bilježeno je i u prethodnim godinama, pa se slobodno reći da je turizam na ovom, do nedavno isključivo industrijskom području, u ekspanziji.

- Turistička zajednica će nastaviti agresivniju kampanju promocije, kako u zemljama okruženja, tako i u zemljama Zapadne, Srednje i Istočne Evrope. Mi još uvijek evidentiramo najviše dolazaka poslovnih ljudi, a moramo se potruditi da povećamo broj onih koji vole kontinentalni turizma, stare gradove i prirodu, jer je to ono što također možemo ponuditi - kaže Miralem Mešković, voditelj Turističkog ureda Turističke zajednice TK. Tuzlanski kanton u 2018.godini posjetilo je ukupno 51.387 turista koji su ostvarili 131.492 noćenja. Od toga je stranih turista prijavljeno 22.596, sa ostvarenih 46.589 noćenja. Dobar pozatelj je i veći rast stranih turista kojih je za šest hiljada manje nego domaćih.

- Prosječan i dakako kontinuirani trend rasta ukupnog broja noćenja na Tuzlanskom kantonu u zadnjih deset godina je posto posto godišnje. To nam daje za pravo da mislimo da turizam ovdje ima dobru perspektivu - dodaje Mešković. Prema podacima Turističke zajednice TK najposjećenije su turističke lokacije u Tuzli, a potom slijede Gradačac, Srebrenik i Lukavac. Najviše turista je iz susjednih zemalja, zatim slijede Njemačka, Austrija, Italija, Švedska i Turska.

D.K.

Orvi susreti industrijskog partnerstva...

PK FBiH na Confindustria "Connex"

Predstavnici Privredne komore Federacije BiH (PK FBiH) zajedno s predstavnicima Agencije za unapređenje stranih investicija BiH (FIPA) i bh. kompanija učestvovali su na Confindustria partnerskom poslovnom događaju "Connex" u Milanu. Oni su imali priliku da se predstave pred oko 2.000 kompanija iz Italije, SR Njemačke i zemalja istočne i jugoistočne Evrope, pred oko 600 izlagača, kao i 200 startup kompanija.

"Connex" je prvi put ove godine organizovala Confindustria Italia s ciljem uspostavljanja partnerstava u domenu industrije sa naglaskom na ekonomskom i održivom razvoju. Poseban fokus stavljen je na B2B sastanke na kojima je predstavljeno trenutno stanje bh. privrede, mogućnosti i šanse za ulaganje, odnosno dalji razvoj bh. kompanija. Tokom B2B sastanaka razmjenjena su iskustva, te dogovorene međusobne posjete kao i nastavak pregovora sa ciljem buduće poslovne saradnje. Nastup Privredne komore FBiH na "Connex" konferenciji, svojom posjetom, podržala je i vice konzul BiH u Italiji Jasna Martinčević.

Predstavnici Komore su također održali sastanak sa predsjednikom Confindustria Est Europa Lucom Serenom, predstavnikom Confindustria zaduženim za partnerske/poslovne razgovore između Italije i BiH.

Tokom dvodnevog Connexa učesnici su imali mogućnost poslovnog umrežavanja, izlaganja najnovijih rješenja i dostignuća kao i učešća na radionicama te tematskim seminarima. Događaj je bio podijeljen u četiri tematske cjeline - pametne tvornice, metropolitne zone kao pokretači razvoja, teritorijalna područja kao laboratorije održivog razvoja i čovjek kao centar napretka.

Saradnje PK USK i Razvojne agencije USK...

Privrednici s područja USK u projektu 'Evropska poduzetnička mreža'

Privredna komora i Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona potpisali su Sporazum o saradnji u okviru projekta "Evropska poduzetnička mreža". Riječ je o projektu Evropske komisije koji pomaže malom i srednjem poduzetništvu pri internacionalizaciji poslovanja. -Prije svega možemo govoriti o povezivanju privrednih subjekata s privrednicima iz Evropske unije. U bazi projekta 'Evropska poduzetnička mreža' postoji više od 600 kompanija koje traže poslovne partnere na području Bosne i Hercegovine i cijele Evrope. Dakle, to je izvanredna prilika za privrednike koji proizvode u našem kantonu, da svoje proizvode plasiraju na evropsko tržište i uspostave saradnju s privrednicima iz drugih zemalja. Između ostalog, za njih će biti organizirani i direktni sastanci - rekao je direktor Razvojne agencije USK-a Samir Jodanović. Najavljen je i prva važnija aktivnost u okviru projekta, odnosno učešće na sajamskoj manifestaciji Viroexpo u Virovitici. -To je prestižna sajamska manifestacija u Hrvatskoj, ali i u Evropi. Mi ćemo tamo imati veliki izložbeni prostor, u okviru kojeg će se naši privrednici prezentovati. Mi ćemo biti zaduženi za izlagački dio, dok će članovi Razvojne agencije raditi na povezivanju naših privrednika sa privrednicima i tržištem Evropske unije. S obzirom na naše višegodišnje iskustvo, znamo da se na ovaj način mogu ostvariti vrhunski rezultati i višestruka korist - istakao je predsjednik Privredne komore USK Enes Ružnić. Istaknuto je da će Privredna komora i Razvojna agencija USK kroz ovaj projekt pomagati domaćim privrednicima i kroz apliciranja za određene fondove, savjetodavnu ulogu, te prosljeđivanje različitih upita putem mreže na kojoj učestvuju više od 6.000 konsultanata iz cijelog svijeta.

D.K.

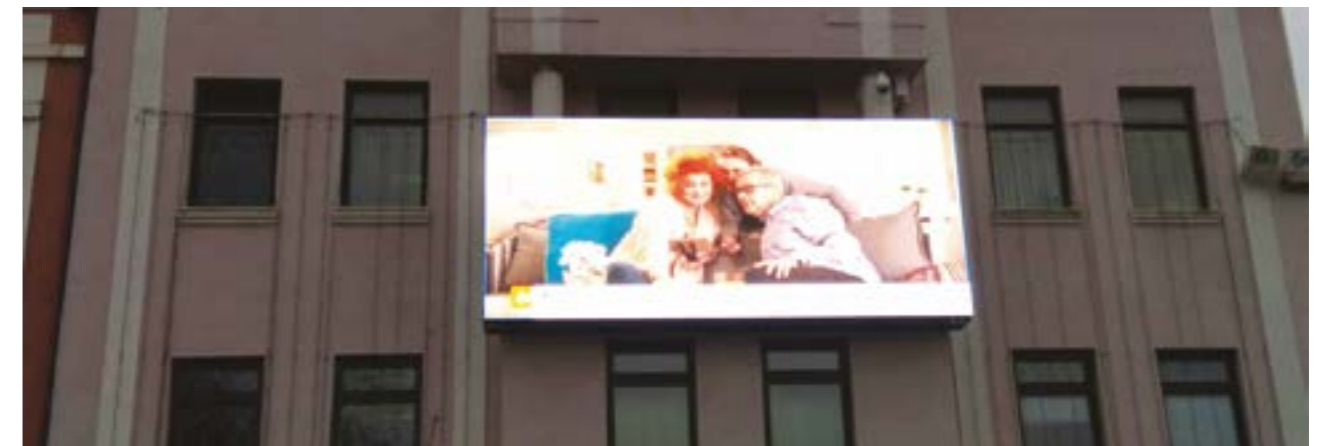

Led display na zgradi Komore...

NOVA USLUGA ČLANICAMA I FIRMAMA U TK

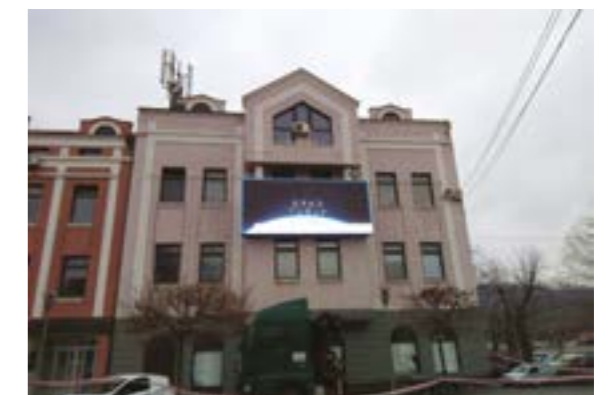

Poštovani, Led digitalno oglašavanje, u poređenju s tradicionalnim medijima oglašavanja, poput billboarda, čijeg se sadržaja jedva sjeti manji od 40 posto gledatelja, u zadnje vrijeme ima velike prednosti. Osim mogućnosti višestrukog reklamiranja jednog oglašivača na istom mediju, dokazano je da su pokretne reklamne poruke daleko više privlačnije nego statične reklame. Obavještavamo vas da je Kantonalna privredna komora Tuzla u prilici ponuditi vam oglašavanje na našem led displayu po povoljnim uslovima.

POSTANITE PARTNER KANTONALNE PRIVREDNE KOMORE
TUZLA!!!
OGLASITE SE NA NAŠEM LED DISPLAY PROSTORU!!!
ISKORISTITI IZUZETNO POVOLJNE GODIŠNJE I
ŠESTOMJESEČNE PONUDE!!!
POSEBNE POGODNOSTI ZA FIRME ČLANICE KOMORE!!!
Kantonalna privredna komora Tuzla
Kontakt osoba: Dino Kalesić
mob: 061/164-311
tel: 035/369-562
mail: dino@kpktz.ba

POSJETITE NAS! DOĐITE DA SE DOGOVORIMO!!!

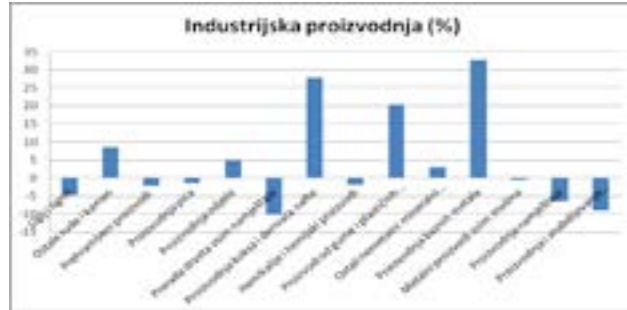

Privredna kretanja u Tuzlanskom kantonu I-IX 2018

U devet mjeseci 2018. godine došlo je do pada obima industrijske proizvodnje u odnosu na isti period 2017. za 1,7%. Prerađivačka industrija ostvaruje rast od 2,7%, dok vađenje ruda i kamena ima pad obima proizvodnje od 3,2%, a proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom pad od 9%.

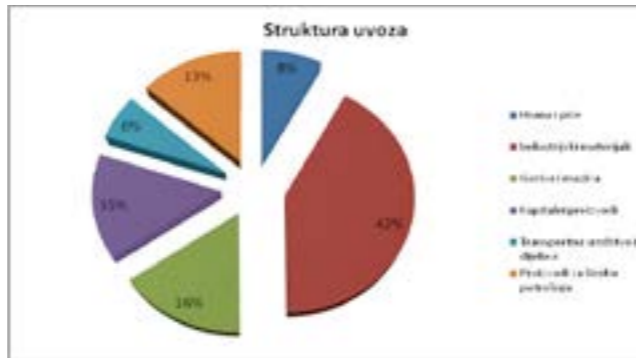
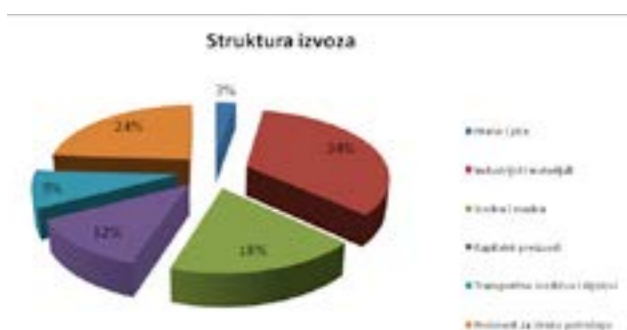
Industrijska proizvodnja I-IX 2018/ I-IX 2017 (%)

U devet mjeseci 2018. godine iz Tuzlanskog kantona ukupno je izvezeno proizvoda u vrijednosti od 1.285.563.000 KM što je u odnosu na isti period 2017. godine rast od 10,97%. U isto vrijeme je došlo do rasta uvoza od 11,69% te je uvezeno roba u vrijednosti od 1.467.924.000 KM. Pokrivenost uvoza izvozom je 87,58%, a vanjskotrgovinski deficit je 182.361.000 KM.

U odnosu na isti period 2017. godine, u devet mjeseci 2018. došlo je rasta izvoza industrijskih materijala 5,3%, goriva i maziva 34,1%, kapitalnih proizvoda 10,8% i proizvoda za široku potrošnju 14,9%, dok je došlo do pada izvoza hrane i pića za 22% i transportnih sredstava 1,6%.

Rast uvoza u odnosu na devet mjeseci 2017. godine ostvaren je kod industrijskih materijala 9,3%, goriva i maziva 25,7%, proizvoda za široku potrošnju 6,8%, kapitalnih proizvoda 3,8%, te hrane i pića 0,2%. U istom periodu došlo je do pada uvoza transportnih sredstava 0,1%.

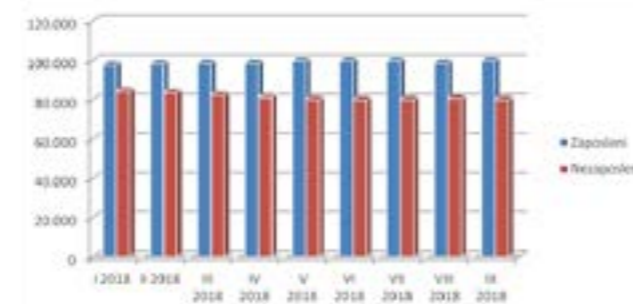
Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri Tuzlanskog kantona su Njemačka, Slovenija, Italija, Hrvatska i Austrija.

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u septembru 2018. godine broj zaposlenih na području Tuzlanskog kantona je 100.005.

Na evidenciji JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, Tuzla na kraju septembra 2018. godine evidentirane su 80.167 nezaposlene osobe. Stručne osobe učestvuju sa 53.899 ili 67,23%, a nestručne sa 26.268 ili 32,77%. U ukupnom broju osoba koje traže zaposlenje su 47.366 žena. Broj osoba koje prvi put traže zaposlenje je 34.882 ili 43,5% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih.

	Zaposleni	Nezaposleni
I 2018	97.876	84.450
II 2018	98.280	83.828
III 2018	98.735	82.537
IV 2018	98.774	81.479
V 2018	99.751	80.248
VI 2018	99.771	79.998
VII 2018	99.825	80.135
VIII 2018	98.859	80.666
IX 2018	100.005	80.167

Zaposleni i nezaposleni u 2018. godini

	Zaposlenost (IX 2018)	Nezaposlenost (IX 2018)	Prosječna plaća (KM) (IX 2018)
UKUPNO	100.005	80.167	782
Banovići	5.838	4.633	914
Čelić	1.207	2.398	680
Doboj-Istok	2.474	1.997	540
Gračanica	10.799	7.473	602
Gradačac	9.104	6.384	650
Kalesija	5.565	7.215	676
Kladanj	2.256	2.345	712
Lukavac	10.406	8.403	763
Sapna	746	2.121	809
Srebrenik	7.787	7.539	665
Teočak	716	1.344	780
Tuzla	31.320	16.868	902
Živinice	11.787	11.447	778

Zaposleni i nezaposleni u općinama TK

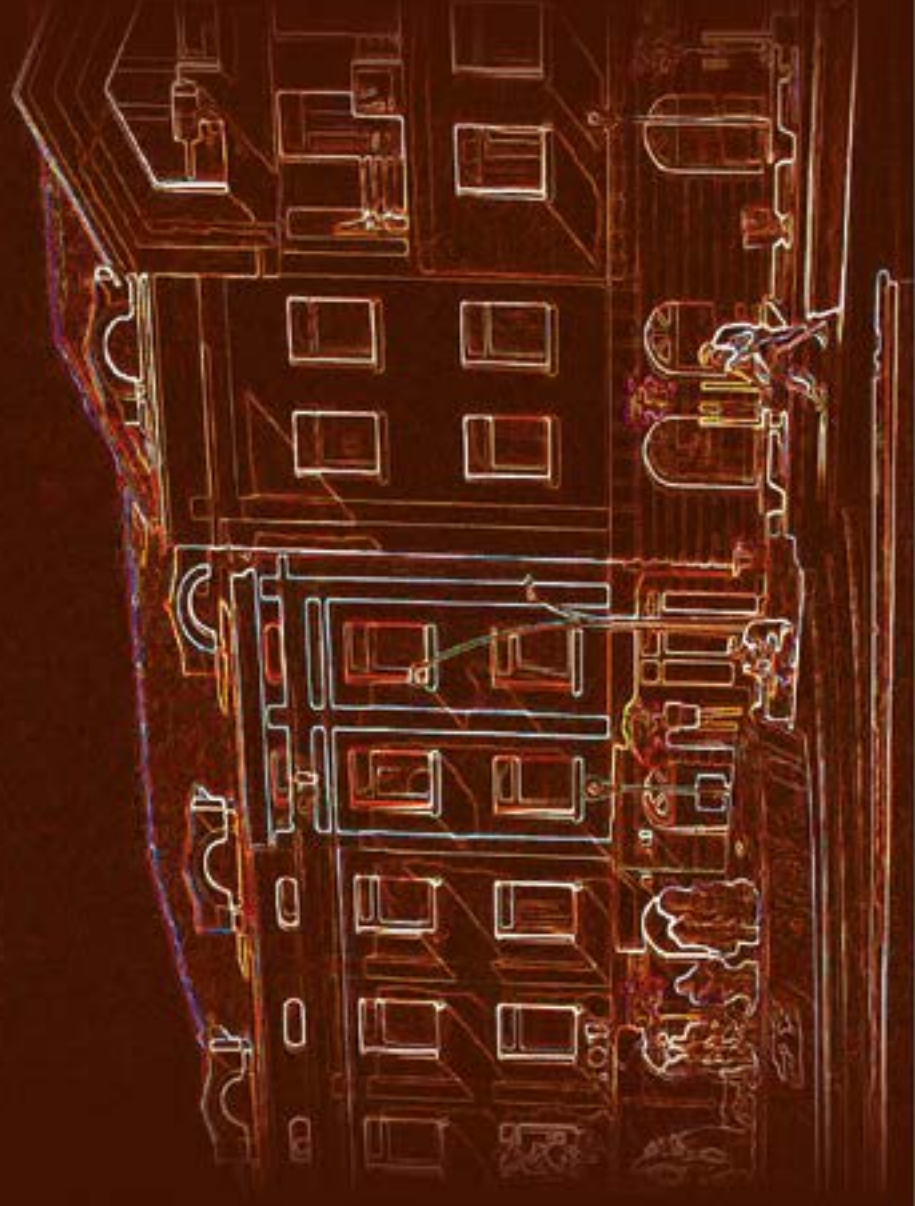
Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u septembru je iznosila 782,00 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2017. godine, neto plaća je veća za 2%. Najviše prosječne neto plate u Tuzlanskom kantonu su u sektoru proizvodnje i opskrbe el.energijom, dok su najniže prosječne neto plate u građevinarstvu.

Djelatnost	Tuzlanski kanton	
	Neto plaća	Bruto plaća
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	693	1.038
B Vađenje ruda i kamena	977	1.491
C Prerađivačka industrija	603	905
D Proizvodnja i snabdijevanje el.en., plinom	1.533	2.387
E Snabdijevanje vodom i uklanjanje otpadnih voda	881	1.341
F Građevinarstvo	501	747
G Trgovina na veliko i malo	530	797
H Prevoz, skladištenje i komunikacije	688	1.039
I Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	542	816
J Informacije i komunikacije	1.065	1.653
K Finansijske djelatnosti	1.219	1.898
L Poslovanje nekretninama	562	857
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	934	1.442
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	559	845
O Javna uprava i odbrana	1.166	1.799
P Obrazovanje	828	1.273
Q Zdravstvena socijalna zaštita	1.153	1.794
R Umjetnost, zabava i rekreacija	637	969
S Ostale uslužne djelatnosti	871	1.326

THE CHAMBER OF ECONOMY OF TUZLA CANTON

TUZLA CANTON

Your Business Partner

